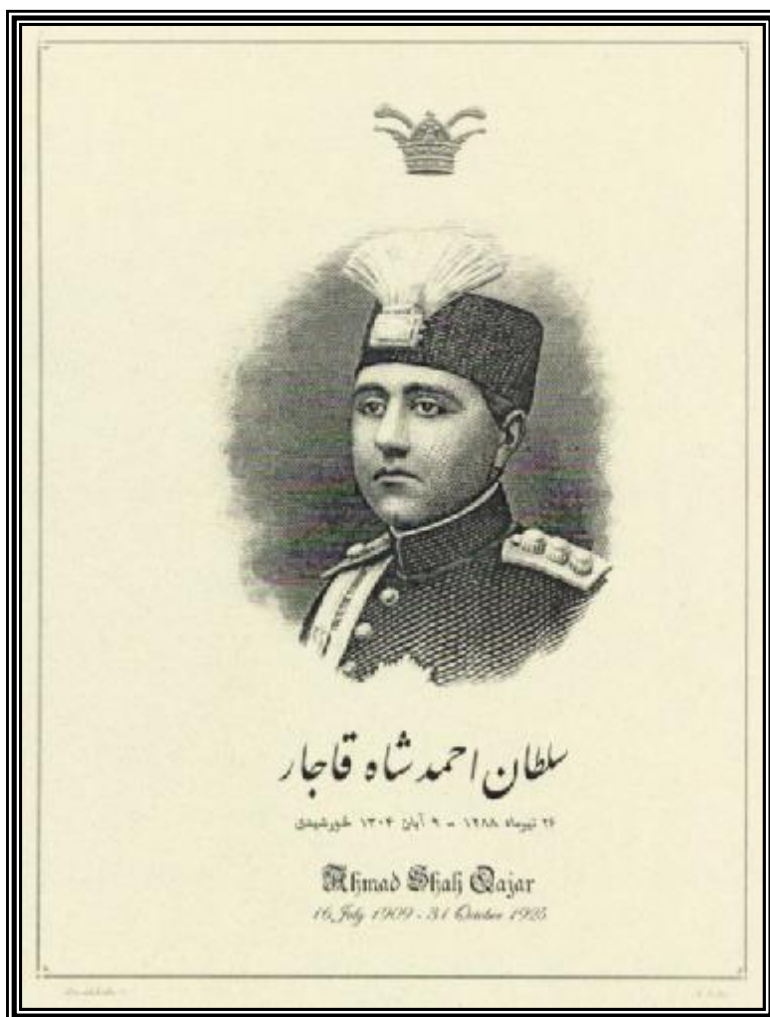

ایرانین سون آذری شاهى
و
دونیانین سون تورک سولطانى
سولطان احمد شاه قاجار
خالقیمیز سنى اونو تمایا جاقدیر

احمدشاه قاجار (تبریز- 1896، پاریس- Neully sur Siene -1930)، محمدعلیشاه قاجار (تبریز- 1872، سان رومئو- ایتالیا-1925) و ملیکه جاهانین (1875-تبریز) اوغلودور. باباسی 1909 ایلینده تختدن اوزاقلاشدیریلیب عئینی ایلده 11.5 یاشلی احمدشاه تخته اوتورموشدور. یاشینین کیچیک اولماسیندان اوتورو ایلک اونجه آذری تورک قاجار ائلینین ائلخانی، "عضدالملک قاجار" و داهای سونرا دا آذربایجانین همدان بولگه سی قاراگوزلو آذری لریندن اولان "ناصرالملک قاراگوزلو"، بولوغا یئتیشمه سینه دک شاهلیغی ایداره ائدیبلر. احمدشاه 1914ده تاج تاخاندان سونرا اوزو اولکه نی ایداره ائتمه یه باشلایبیدیر.

بو آذری شاه 1921ده اینگیلتئره نین پیلانلاییب اویقولادیغی بیر کودئتانین تعقیببنده، 1925 ده 28 یاشیندا ایکن تختدن اوزاقلاشدیریلدی. موسقیل اولان، 1919 آنلاشماسینا قارشی چیخان بیر شاهی قبول ائتمه یین، هابئله کومونیسیم یاییلماسینی انگله مک اوچون گوجلو و مرکزی بیر دولت لوزومونا اینانان اینگیلتئره، پیلانلادیغی بیر حربی چوورولوشله ایران و دونیا دا سون تورک سولاله سی و آذری شاهلیغی اولان قاجارلارا سون وئردی و ریضاخان لیدئرلیببنده دیکتا و فاشیست-عیرقچی فارس پهلوی دولتیینی قوردو.

قاجارلارلا "غزنه لی سولطان محمود" و "سلجوقلو توغرول بگ" ایله 11 ایمنجی یوز ایلده باشلایان، ایرانداکی 900 ایللیک تورکی خاندانلار دولتلری تاریخه قاریشمیش و 146 ایللیک آذری تورک قاجار دولتینین سون بولماسی ایله، احمد شاهین آدی تاریخه، "دونیا دا سون تورک سولطان" و "آخیرینجی آذری شاه" اولاراق گئچمیشدیر. آذری قاجار سولاله سی 1796دان 1925 ه دک سورموشدور.

احمدشاه 1929دا 34 یاشیندا ایکن پاریس شهرینده ریضاخانین آرمانلاری طرفیندن زهیرله نیب و آردینجا، بویه ک یئتمزلیبی ساییریلیغینا توتولاراق وفات ائتمیشدیر. نعشی عراق-کربلا دا آتاسی و بویوک آتاسینین دا بولوندوغو آذری قاجار شاهلاری عاییله مزارلیغیندا دفن ائدیلدی.

آنتی امپریالیست شاه

1828 تورکمانچای آنلاشماسی نین ایضالانماسی، قاجارلارین روسیا حیمایه سی آلتینا گیرمه لری، و روسیانی قاجار سولاله سینی نین داوامینی گارانتی آلتینا آلماسیندان سونرا، اینگیلتئره تاپدیغی ایلک فورصتده قاجار سولاله سینی بیخماق اوچون اوز بیخیچی هوجوملارینی باشلادی. چار روسیاسینین بیخیلیشی گوزله نیلن فورصتی بو قوجا امپئریالیست دوولته باغیشلامیش اولدو.

بیرینجی دونیا ساواشینین سون ایللرینده ایرانین گونئی اینگیلیزلرین گونئی پولیسی (س.پ.ر.) طرفیندن ایشغال ائدیلدی. بو ایشغال قارشی راکسیا اولاراق 18-1917 ده باشدا آذری قاشقای ائلی اولماق اوزه ره بو بولگه ده یاشایان طایفالار ایران تاریخینده گئرچکلشمیش ان بویوک آنتی امپئریالیست ساواشیمایا گیشیدیلر. ایران آذری تورکلرینی اولوشدوران ان اهممیتلی اویماقلاردان بیر اولان قاشقایلار آذری تورک تاریخینده اونملی یئر مالیکدیرلر. 1917-1918 و داها سونرا 1928-1931 عوصیانلارینا باشچیلیق ائده ن و ریضا خان طرفیندن اولدورولن صوولت الدووله قاشقای آذری تورکلری تاریخینه ایستیققال قهرمانی اولاراق گنچمیشدیر.

ایران دا سون آذری شاه و دئموکراسی سمبولو اولان احمد شاه قاجارا باغلیلیق ایچینده اولان صوولت الدووله، اونونلا تانیشانان سونرا ایشغال قووه لرین بولگه دن چکیلمه سینی ایسته میش، بو ایسته یی رد ائدیلدن سونرا ایسه اینگیلتئره یه ساواش اعلان ائتمیشدیر. قاشقای سیلاحلی بیرلیکلری س.پ.ر. یه هوجوم ائده ره ک فیروزآباد شهرینی فتح ائتمیشدیرلر. بو حرکت، سونوندا اینگیلیزلرین مودرن سیلاحلارلا تجهیز اولونان گوجلری طرفیندن قانلی بیر بیچیمده باسدیریلایلمیشدیر.

ایران خالقلاری و ان باشدا تورک خالقینین آنتی امپئریالیست و دئموکراتیک حرکتی یئینلیک قازانیرکن، 1917 روسیا بولشویک اینقیلابی قوپموش و ایران آذربایجانیندا چوخ ایستی قارشیلانمیشدیر. 1917 اوقتیبیر اینقیلابیندان سونرا ایران خالقلاریندا مستقیل و آزاد بیر اولکه آرزی سی اویاندی. لاکین اینگیلیزلر روسیانی اوز ایچ قاریشیقلیغینی حل ائلییه ندن سونرا، آسیایا یونه له جه یی، و ایستئعمارا قارشی کومونیسمین آسیادا یایلماسیندان قورخویا دوشدولردولر.

ملکه جهان-احمدشاهین آناسی

بو ایکی حادثه، ایران تورکلرینین شمال و جنوبداکی آنتی امپئریالیست حرکتله نمه لری و بولشویک اینقیلابی، هیندیستان زنگینلیکلی و یئنی تاپیلان عرب خلیجی (بصره) نفتینین تهلوکه یه دوشه جه بینین خبرچی سی اولموش و اینگیلتئره نی ایران تورکلرینه سون ضربه لری نی اندیرمه یه یونه تلمیشدیر. ایران تورکلو یونون یئتیشدیردی ان جسور، ان تجروبه لی و

ان اوزاق گوروشلو بئیینلری (ستتارخان، کولونئل پئسییان، حئیدر خان عموغلو، شئیخ م. خییابانی، احمد شاه قاجار و.س.)، هامی سی بوندان سونراکی قیسا دوورده اینگیلیزلر طرفیندن یوخ ائدلمیشدیرلر. آیریجا اینگیلیزلر یئنی روسیا دوولتی نی دوغروان هوجوملا ییخانمایا جاقلا ری نی گوره ن ندن سونرا، کومونیسمین یاییلماسی نین انگله نه بیلمه سینی، روسیانی گونئیینه گوجلو بیر مرکزی و اونیتئر دوولت قورماقدا گوردولر.

بئله جه تورک آذری قاجار سولاله سینی ییخماق اینگیلیزلرین اوزون وعده لی آماجاری و اوبسئسیونلاری آراسینا گیرمیشدیر. خصوصیلله گنج احمد شاهین 1919 آنلاشما سینی موقاویمت گورسه تمه سی، اونلاری بو سولاله نین ییخیلماسی لوزومونا داها دا ایناندیردی.

مشروطیت حرکتینی اوز کونترولونا گئچیره بیلن اینگیلتئر، روسیادا بولشئویک اینقیلابیندان سونرا بو آخیمین گونئی، خزر چووره سی و بصره خلیجی، پئترول اولکه لری و هیندیستانا سیچراماسینی انگله مک اوچون ایرانی تامامی ایله اله گئچیرمک و رسمی مستعمیره یه چووورمک آماجی ایله، ایران حاکمیرینه یوکلو روشوت لر اوده ییب، 1919 "ووثوق الدوله" آنلاشما سینی ایران دوولتینه قبول ائتدیردی. 1919 آنلاشما سی اولکه نی اینگیلتئر نین رسمی کولونیسینه دونوشدوره ن بیر آنلاشما ایدی، کی اونو اینگیلیز آرانی باش ناظیر حسن ووثوق 130000 ائستئرلینگ روشوت آلاراق ایمضالامیشدی. احمد شاه آچیقجا ووثوقا دیردی : "سبز باش ناظیر، روشوت آلیب و اولکه نی اینگیلتئر نین مستعمیره سی ائلییه ن آنلاشمانی ایمضالادیز".¹

احمدشاه هئچ وخت ووثوقو سئومزدی. او اینگیلیز بویوک ائلچی سی نورمانا دئمیشدیر ووثوقدان او قدر نفرت ائدیر و اونا او قدر ائتمیادسیز دیر کی گلجکده هئچ وخت بئله بیر شخصیتته صاحب اولان بیر باش ناظیر ایله ایشله مز. حتی بیر موددت اوزو باش ناظیردن مستقل اولاراق ایالت والی لرینین نصب ویا عزل ایشلرینه قاریشیردی. خوراسان والی سی و ووثوقون قارداشی قوامین عزل ائدیلیب یئرینه آذری پرنس نصرت السلطنه نین یئنی والی اولاراق ایشه باشلاماسینا دا او امر وئرمیشدی. ایران مشروطیت سمبولو و 1919 آنلاشما سنین باریشماز دوشمانی اولان احمدشاه، مشیرالدوله نی ایش باشینا گتیرمکله بو آنلاشما یه چوخ بویوک و ان اساسلی بیر ضربه اندیریبیدیر.

احمدشاه ایلک آروپا سفرینده لوندرا بلدیه باشچی سی نین ایفتیخارینا وئردییی قوناقلیقدا، آنلاشمانین تایید ائدلمه سیندن ایمتیناع ائتدی و بونون مجلسین ایشی اولدوغونو سویله دی. اولکه یه قاییداندان سونرا ایسه اونو قارشیلایما یه گلن خالق بیر آغیز "ووثوقا اولوم اولسون" دییه قیشقیریردی. لوندرا دا اینگیلتئر ملکه سینین وئردییی قوناقلیقدا دا عئینی شکیلده آنلاشمانی

¹ بیرناتانیانین خارجی سییاستلری ایله علاقه لی سندلر سئری سی، گیزی تلگرافلار، 13. جیلده، ص. 582-592.

تایید و ایضاً لامقدان ایمتیناع اندیب بئله دئمیشدیر: "منیم اولکه م دئموکراسی اولکه سی دیر. بو آنلاشما میلی مجلسه آپاریلما و اورادا تصویب اولاندان سونرا طرفیمدن ایضاً لانمالی دیر". ناصیرالمولکون ائعتیراضینا ایسه بئله جاواب وئرمیشدیر: "سوئسده کلم ساتیچیسی اولماق، بئله (موستملیکه) بیر اولکه یه شاه اولماقدان داها یئی رک دیر". احمد شاهین ریضاخان و اینگیلیز امپئریالیسمینین اویونلارین دان خبری وار ایدی. مجلسین آچیلماسی و فعالیتینی، ریضاخان دیکتاسی و اینگیلیسلرین باسقی لارینا قارشى ان یاخچی وسیله اولاجاغینا اینانیردی. شاهى مسئولیتدن کنار توتان آنایاسایا ایستیناد ائده ره ک ده، 1919 آنلاشماسینین تایید ائدیلمه سیندن ایمتیناع ائدیردی.

ایرانی اینگیلتئرہ نین رسمی موستمعیره سینه چووورمه یی آماجلیان 1919 ووثوق الدوله آنلاشماسینا گوزله نیلمز بیر موقاویمت گورسه دن آذری شاه سولطان احمد شاه قاجار، داها سونرا موشرتک دوشمنه قارشى آتاتورک و بولشئویک لره یونه لمیشدیر. احمدشاه روسییا اینقیلابیندان سونرا، روسییا ائتکی سینین اولکه ده بویوک اولچوده آزالدیغینی و 1919 آنلاشماسیندان دولایی اینگیلتئرنین گوجونون سورعتله آرتدیغینی گورونجه، نه قییمته اولورسا اولسون، ایتیرلیمیش تعادولو یئنی دن قورماغا چالیشدی و گنج سووت دولتینه

دوستلوق الینی اوزاتدی.

بئله جه بو آنلاشمایا سرد رئاکسییا گورسه دن و گوندن گونه آنتی امپئریالیست ایتتیفاق آختاریشلارینی آرتیران احمدشاه، اینگیلتئرہ نین ایرانی اوز کولونیسی حالینا گتیرمه سینه ان اونملی مانیه چوورولموشدور. اینگیلتئرہ بویوک ائلچیسی نورمان، اونون حاققیندا بئله دییب: "بو آدام شاهلیغی الینده توتدوغو موددتجه، آنلاشمانین ایجرا سینی انگله یه بیلر. ایندی دن شاهلیق اوچون باشقا بیرسیسی نی آختارمالییق".

سونوندا خالقین دسته بینه صاحیب، ایراندا دئموکراسی سمبولو اولان، سوسیال دئموکرات و تورکلوک بیلینجینه صاحیب بو آذری شاه، 1920 ده انگیلترہ نین ایجرا ائتدیی بیر حربی چوورولوشله قارشىلاشمیشدیر. کومونیستلره قارشى ساواشان گوجلرین کوماندیری ژئنرال آبرون ساید، لرد کرزون، نورمان و باشقالاری طرفیندن حیاتا گئچیریلن بو حربی چوورولوش نتیجه سینده، ایگیلتئرہ گیزی سئروسی و موستمعیره چیلیک ناظیرلییی طرفیندن تاپیلیب تربیت ائدیلن ریضاخان ایقتیدارا گتیرلیمیش و داها سونرا 1925 ده آذری قاجار سولاله سینه سون وئرہ رک، اوزونو ایران شاهى اعلان ائتمیشدیر.

پهلوی دیکتاتورلوغونون قورولماسی ایله اینگیلتئرہ نین غیر-ی رسمی موستمعیره سی اولان ایران، بو اولکه نین رسمی کولونیسینه چوورولدو. و ایراندا تورک- آذری ایقتیداری دوورو رسمن قورتاردی. فارس ائتونسون حاکیمیته

گتیریلیمه سی ایله بو اولکه و خالقلارینین یاشامیندا گونوموزه دک داوام ائده ن، یئنی، اوغورسوز و قارانیلق بیر صحیفه آچیلیمیش اولدو.

کودئتا سیراسیندا احمدشاه آوروپادایدی و سونوندا اولکه یه قابییتماغا و قاجار دوولتینی قوروماغا قرار وئردی. لاکین اینگیلیزلر احمدشاهین بو نیتینی اویره نه ندن سونرا، اولکه دورومونون چوخ کیریتیک و پیس اولدوغونو، و ثابیتلییی قوروماق اوچون، اونون اولکه یه قابییتاماسینین فایدالی اولدوغونو تلقین ائدیردیلر. احمدشاه دا پرده آرخاسیندا جریان ائده نلردن خبرسیز اولاراق، بوتون بو ایغراقلارا ایناندی. دیگر طرفدن شاهین آوروپادا ایقامتی اوزانديقجا، کودتاجیلار خالقا، شاهین اولکه نین گلجه یی ایله علاقه لنمه دییینی تبلیغ ائتدی لر و خالقین بویوک بولومو ده بونلارا ایناندی.

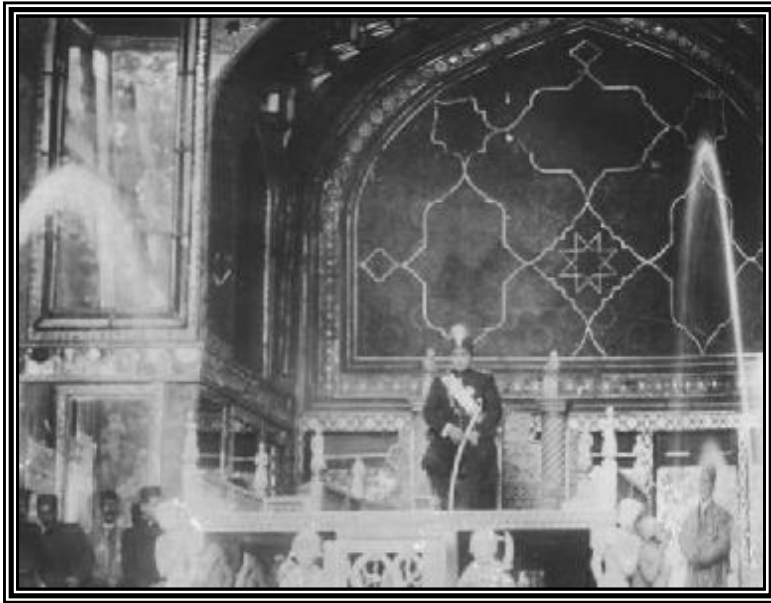
نهایت قوروچولار مجلسی (موسسان) 1925 ده احمدشاهین عزل ائیلدییی و کودتاجی ریضاخانین اونون بیئرینه شاه اولدوغونو اعلان ائتدی. بو مجلسده آذری تورک سیاست آدامی **دکتر مصدق**، قاجار سولاله سینه سون وئرمه یه قارشی چیخیبدير. (دکتر مصدق داها اونجه ده کودتانی محکوم ائتمیش و کودتا کابیننتی ایله ایشیریلییی رد ائده ره ک، اوز مقامیندان ایستیعفا وئرمیشدی). اون گون سونرا اینگیلتئره یئنی قوندارما و ال آلتی سولاله نی رسمییته تانیدی و اوته کی گون سووئتلر، عینی قراری آلدیغینی اعلان ائتدی.

احمد شاه بو سیرالاردا پارسیده ایدی. بیر اعلانییه یاینلایاراق بونلاری سویله دی: "ریضاخانین کودتاسی، آنایاسایا قارشی اولوب، سونگو گوجو ایله منیم شاهلیغیم علییهینه حیاتا گئچیریلیمیشدیر. او، ان موقددس قایدالاری چئینه دی و منیم خالقیمی هئچ بیر شکیلده حاق ائتمه دییی قورخونج نتیجه لره ایته له دی. من قطعیتله بو کودتانی پروتئست ائدیب، و کودتا دوولتی طرفیندن گله جکده گوروله جک هر تدبیری گئچرسیز اعلان ائدیرم...."

قیزیل شاه

احمدشاه یورد سئوهر و اولکه نین ایستیقلاالینی ایسته یین بیر اینسان ایدی. یابانجیلارا شوبهه دویار و قونشو روسییا وانیکیلیرلین باباسی حاققینداکی داورانیشلارینی هئچ واخت اونوتمازدی. 1919 آنلاشماسیندان سونرا، یورد سئوهر لر و آزادلیق ساواشچی لاری جرگه سینه قاتیلدی و آچیقجا بو آنلاشمایا قارشی چیخدی. بیلینجلی اولاراق آنک洛夫یللری سارایدان اوزاقلاشدیردی. خارجی سییاستده ننگاتیف بالانسی (موازنه منفی) اولوشدورابیلک اوچون یینی دوغولموش سووئت سوسیالیست ایتتیفاقینا یاخینلاشدی.

او سووئتلری بیر دوشمن یوخ، بیر موتتفیق اولاراق گوروردو. اینگیلیز بویوک ائلچیسی نورمانا، قوزئی کومونیستلرین یاخینلاشدیغیندا، دولت عوضولری پایتاختی گونئییه داشیسالار بئله، اونلارلا گئتمه یه جه یینی بیلدیردی. آذری تورک سوسیال دئموکراتلار (کومونیستلر) ده احمدشاه عئینی گوزله باخیردی. 1917 ده آذری سوسیال دئموکرات پارتیسی، عدالتین باکی دا تورکجه چاپ اولان عدالت ادلی اورقانی، ایراندا جومهوریت رئزیمینین یارادیلماسی و احمدشاهین دا یینی جومهوریتین ایلک پرئزیدئنٹی اولما ایدئاسینی تبلیغ ائدیردی. (موساواتلار ایقتیداری اله گئچیره ندن، سونرا عدالت یین یاینلانماسی دوردورولموشدور).

او سولئیمان میرزه کیمی، آذری تورک سوسیالیستلری دستکله بیردی. (آذری پرنس سولئیمان میرزه ایسکندری، گله جک کوتله (توده) پارتی سینین قوروچوسودور). سارایدا سئچیملرده هامی یا سولئیمان میرزه ایسکندری یه رای وئرمه لرینی امر ائتمیش ایدی. تورک سوسیالیستلری دستکله دییی اوچون اونون حاققیندا فارس دینچی موللا آیت الله مدرس "کومونیستلره رای وئر ن شاه، اوز اوزونه شاهلیقدان خلع اولوبدور" فیتواسینی وئرمیشدیر. او ایسلاما اینانسا دا، علوی بیر سوی دان گلدیبینه گوره، ناماز قیلماز و اوروج توتماز ایدی.

احمدشاهین حاققیندا تاریخی لربئله یازیملار:

سون درجه ذکی بیر گنج، چوخ یاخشی تحصیل آلمیش و بیلگین بیر کیشی، هم غرب و هم شرق مدنیتی حاققیندا گئنیش بیلگی یه ییه له میش و دریندن تاریخ، سیاست و ایقتیصاد تئوری لری نی اوخوموش بیرسی. شرقین دیگر حاکیملرینین چوخونون ترسینه، او مشروطه و آنایاسایا دایالی و مطلقیتدن اوزاق بیر شاه ایدی.

سارای عادت و قایدالارینا اینانمازدی. اینقیلابچی لار (مشروطه چی

موجادهیدلر) احمدشاهین یانیندا سیگار چکر و سارایین حویضینده اوزردیلر. هئچ واخت دئسپوتلوق و دیکتاتورلوق یولونو ایزله یه ره ک، مستبید باباسی کیمی اولماغی ایسته مه دی. آنایاسا و دوولت ایشلرینه قاریشمامایا باغلی ایدی و بو ایشلره قاریشماسینی ایستیه نلره، همیشه "من مسئول دئیلم" جومله سینی تیکرار ائله ردی. آزاد داورانان و دئموکرات روحلو ایدی. ژوری (هنیت-ی موصیفه) قانونو تصویب اولاندان سونرا، ایران تاریخینده ایلک مطبوعات محکمه سی احمدشاهین ساده بیر وطنداش کیمی، طوفان قزنتی مودوروندن شیکایتچی اولماسی حادثه سی دیر. او بو

رفتاری ایله ایران و شرق تاریخینده، هئچ بیر حاکیم و شاهین اولنمادیغی قدر، مدنی و دئموکرات بیر اینسان اولدوغونو ثبوت ائتمیشدیر. (احمد شاه داها سونرا اوز شیکایتینی ده گئری قایتارمیشدیر).

یاخچی تحصیللی، اینجه اوره کلی و کیبار بیر گنج ایدی. چوخ بییه ردی، آما میللی یئمک لری فیرانسیز یئمک لرینه بییلر ایدی. آلکوللو ایچکی لری سئومز ایدی. اوو، بیلارد و تننسی چوخ سئوردی. کلاسیک موزیکه دلی کیمی حئیران ایدی. ائحتیاطلی، ایچینه قاپانلق، قورناز و سیرر ساخلایان بیر کیشیلییه صاحب ایدی. باباسنین ساییقلاریندان اوزاق اولسا دا، گوزه ل قادینلارین قارشیسیندا هر واخت ضعیف ایدی. ائوله نمه دن قاباق، آوستوریا بویوک ائلچسی نین قیزی، کونتس لئقوتتی ایله فیرتینالی بیر عشق ماجراسی یاشامیشدی.

روسجانی سمیرنوفدان اورگه ندی. فیرانسیزجا، اینگیلیزجه و فارسجانی دا بیلیردی. اولونجه یه دک فیرانسادان سئوگی ایله دانیشدی.

قاجار لار - عوثمانلی لار

قاجارلار ایرانداکی تورک طایفالارینین چوخو کیمی، اصلن مرکزی تورکییه-شیمالی سوریه تورکودورلر. اونلارین اورتا آسیادان نچہ دالقا حالیندا و ان سون مونقول هوجومو سیراسیندا (13-14 یوز ایللرده) اون آسیایا گدیکلری دوشونولور. آنادولوداکی اساس یوردلاری-وطنلری ایسه "بوز اوخ" بولگه سی (یوزقات)دیر. بوگون تورکییه ده "قاجار" ادلی کیچیک توپولوقلار یاشاسا دا (الازیغ و هارپوت اطرافیندا)، اونلارین تاریخی و اساس کوکلرینی تشکیل وئرہ ن بویوک قیزیلباش-علوی مذهبلری "آغاج اری" کوتله لری تورکیه نین جنوب (آنتالییا-ایچ ائل Antalya-İçel)، غرب و مرکز (سیواس-یوزقات-توقات Sivas-Yozgat-Tokat) ناحیه سینده یاشاییرلار².

قیزیلباش -علوی (علی اللهی) مذهبینده اولان تورک قاجار خاندانی (تاریخی "آغاج اری" بویونون داوامی Ağaceri Boyu) استرآبادا یئرله شن قاجار تورکمان بویونون (آذریلرین اورتا چاغداکی آدلاریندان) بگلریدیر. خاندانین آتاسی "زییاد بگ قاجار" 1500 ده سیواس ین شرقینده و آذری آغ قویونلو دولتی خیدمتینده ایکن قیزیلباشلیغا گنجیب و "شاه ایسماعیل"ین خیدمتینه گیرمیشدیر. لاکین اونون آتاسی "قارا پیری بگ قاجار" داها اولر "شئیخ حیدر"ین خیدمتینده اولموش و ایسماعیلی شیخ اولاندا، اوشاق ایکن، اردبیلیه آپارمیشدی. قاجارلار صفویلرین ایقتیدارا گلمه لرینه بویوک یاردیملار ائتمیشلر. آذری صفوی دولتی زامانیندا یئرئوان و قاراباغ حاکیملری قاجارلاردان اولوردو.

قیزیلباش (علوی-علی اللهی) مذهبینده اولان قاجارلارین، آذری تورکلرینین و البته فارسارین ائتوگننیزینده روللاری واردیر. گونوموزده آذربایجان خارجینده، ایرانین باشقا بولگه لرینده یئرله شن قاجارلارین هامیسینا یاخینی تامامی ایله فارس لاشیب و (نومینال اولسا دا) اینانچ اولاراق جعفری لشمیشدیر.

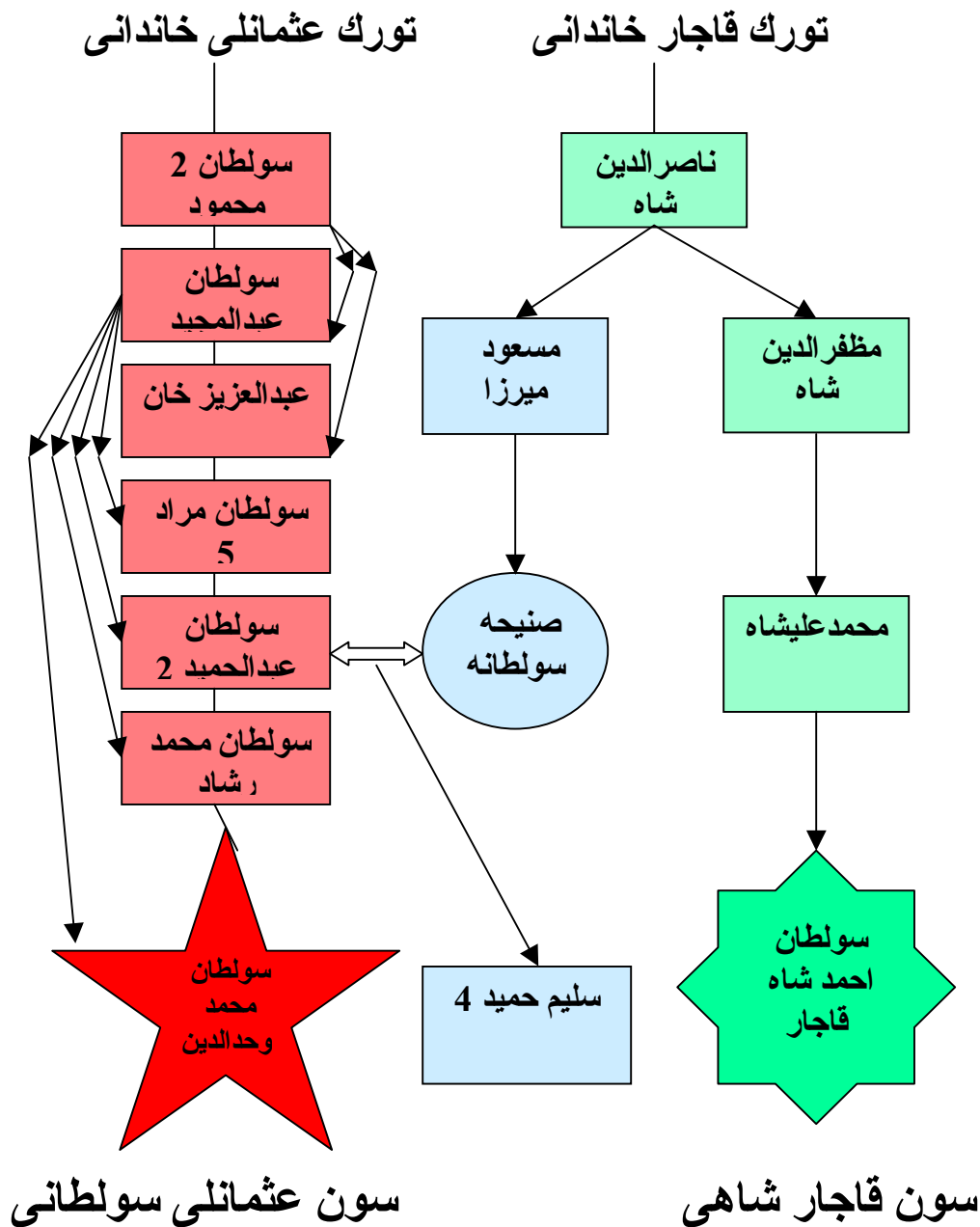
قاجار شاهلاری اوزلرینین آرییالی-ایرانلی اولماییب تورک اولدوقلارینی همیشه ایفتیخارلا وورقولاییبار. آیریجا تورک صفویلرله اولان قان باغلارینا دا (سولطان حوسئین صفوی طریق ایله) تاکید ائدیبار. اونلار قاجار حاکیملرینین آنا طرفیندن مطلق شکیلده تورک قاجار قانی داشیماسی پرنسیپینه جیددی شکیلده باغلی قالیببار. (بو قایدانی آغا محمدشاه قویوبدور). قاجار شاهلاریندا تورکلوک شعورلو گوجلر اولموشدور. خصوصییله آغا

² تورکییه آغاج اریلری حاققیندا بو سایتدان بیلگی الدهه ائدیله بیلر: <http://www.cumhuriyethalkpartisi.de/alevi/tahtacilar/>

محمدخان، محمد شاه و احمد شاه بو باخیمدان سجبیه وی دیرلر.

احمد شاه سارایدا وئرین بالو و یئمکلرده تورکجه دانیشاردی. (1915میثال اوچون یولی-10 دا بایرام دولایی سییلا وئرین بالودا، عوثنانلی بویوک ائلچی سی عاصیم بگ له تورکجه دانیشیب، خانیمینین حالینی سورموشدور). رسمی مراسیملرده ده تورکجه ایشله تدییی، حتی مقاملارین اونا اوز راپورلارینی تورکجه وئردیکلری معلومدور. اوز نیطق و راپورلارینی تورکجه وئرهن، موهاجیر قازاق گئنئرال و احمدشاهین قوروما کوماندیری، آذربایجان ایالتی عسکری والی سی گئنئرال تهماسبی، بونلاردان بیریدیر.

اورتا عصرلرده عثمانلیلارا عوصیان ائتمیش آنادولولو قیزیلباش تورکلر اولمالارینا و یوز ایللر بویو عثمانلیلارا قارشی ساواشیدیلارینا رغمن، قرنلر سونرا قاجارلار دوولتی قورولاندا، خصوصیه 19 یوزایللرین سونوندان، قاجارلار عثمانلی دوولتی ایله دوستلوق علاقه لری قورمایا باشلاییلار. قاجار - عثمانلی یاخینلاشماسی 20 یوز ایل باشلاریندا دها دا یئیینلیک قازانمیشدیر. بو ایکی تورک خاندان اولیلیک واسیطه سی ایله ده سون عثمانلی شهزاده سی دوردونجو سلیم

آرالاریندا قوهوملوق باغلاری ایجاد ائدیبلر، بئله کی حمید، عئین-ی حالدا بیر قاجار شهزاده سی ایدی.

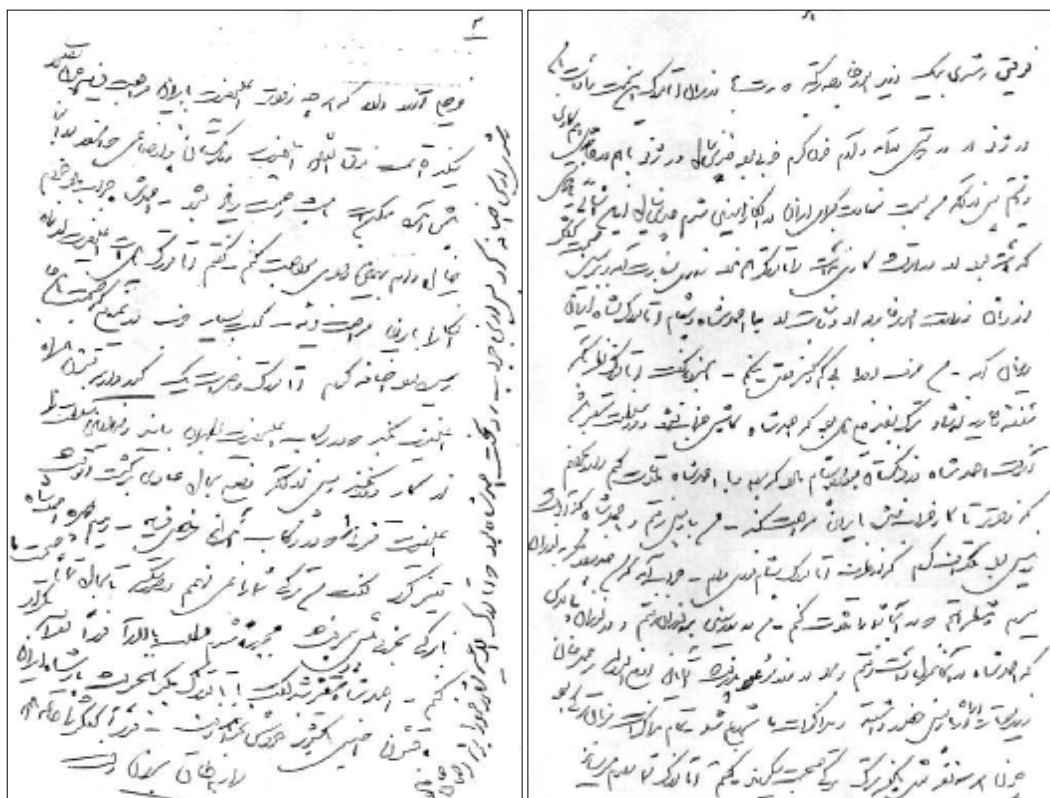
محمدعلیشاه اوغللارینا "سولطان عبدالمجید"، "سولطان محمود" کیمی سون عثمانلی سولطانلارینین آدلارینی وئرمیشدیر. احمد شاه اوزو ده بیر آرا ایستانبولدا 4 محمود وحدالدینی زییارت ائتمیش، ایستانبولدا بویوک آدادا اوتوران مخلوع شاه آتاسی محمدعلیشاهلار گوروشوب و اولنمک اوچون عثمانلی سولطانینین کیچیک قیزی "صبیحه" نی اوندان ایسته میشدیر. آما بیر علوییه (قیزیلباش- علی اللهی) -بیر تورک ایمپراطور اولسا دا - قیز وئرمک ایسته مه یین، سوننی موسلمانلارین خلیفه سی سولطان وحدالدین اونون بو ایسته یینی رد ائتمیشدیر.

یوز ایللر بویو بیر بیرینی بییه ن سون تورکییه و آذربایجان تورک ایمپاراتورلارین عاقیللاری باشلارینا گلدییی وخت چوخ گئچ اولموشدو. سون ایکی تورک ایمپاراتورلوق، عثمانلی و قاجارلارین دوشوشلری عئینی ایللرده اولموشدور. بیرمینجی یوز ایلین ایکنجی چئیره بییه هر ایکی خاندان دا ساقیط اولاراق گیرمیشدیر. هر ایکی تورک خاندان دا بیرینجی دونیا ساواشی نین چتین بوحرانینی آشانامیشدیر.

آنادولودا قورتولوش ساواشی داوام ائدرکن آذری قاجار دوولتی، 22 یون 1922 ده آتاتورک باشچی لیغیندا یئنی آنکارا حوکومتی نی تانیمیش و بویوک ائلچی گوندرمیشدیر. قارشیلیغیندا احمدشاهین اینگیلیز کودتاسی نتیجه سی شاهلیقدان عزل ائدیلمه سیندن سونرا، تورکییه دوولتی، احمد شاهی ایرانا گئری قایتارماق و یئنی دن سلطنت تختینه اوتورماسینا یاردیمچی و اون آیاق اولماغا قرار وئرمیشدیر. تورکییه دوولتی آتاتورک باشچی لیغیندا، اوز چیخارلاری و احمدشاه قارشی

بسله دیبی اولوملو دویقلاردان اوتورو، احمد شاهین تورکییه یه دعوت ائدیله بيله جه یینی اونا بیلدیردی. آیریجا تورکییه و ایران تورک - کوردلریندن اولوشان یئترلی درجه ده قوووتلرین، اونون کومانداسینا وئریله جه یی ده پاریس ده احمدشاه بیلدیریلدی. لاکین احمدشاه بو تکلیفی قبول ائتمه میش و آتاتورکدن تشککور ائده رک بئله دئمیشدیر: "بیزیم سولاله نین، آتالاریم و منیم، خارجی باشقا بیر دوولتین یاردیمی ایله، اوز تاج و تختینی اله گئچیرتمه توره-دبی یوخدور". (بونا رغمن احمدشاهین آناسی آسلان قادین "ملیکه جاها"، 1925-1926 دا کودتا دوولتینه قارشی احمدشاهی باشدان سلطنته گتیرمک اوچون گیریشیمده بولونموشدور)

سولطان احمدشاه، آتاتورکون تختینی باشدان اله گئچریمه سی اوچون ائتدیی تکلیفی قبول ائتمه میشدیر.